

Bruxelles, den 16. december 2024
(OR. en)

16933/24

EJUSTICE 75
JURINFO 18
JAI 1879

RESULTAT AF DRØFTELSENE

fra:	Generalsekretariatet for Rådet
til:	delegationerne
Tidl. dok. nr.:	16593/24
Vedr.:	Rådets konklusioner om anvendelse af kunstig intelligens på det retlige område

På samlingen den 12.-13. december 2024 godkendte Rådet (retlige og indre anliggender) et sæt rådskonklusioner om anvendelse af kunstig intelligens på det retlige område. Teksten som godkendt af Rådet findes i bilaget.

**RÅDETS KONKLUSIONER OM
ANVENDELSE AF KUNSTIG INTELLIGENS PÅ DET RETLIGE OMRÅDE**

I. INDLEDNING

1. I de seneste år har kunstig intelligens (i det følgende også benævnt "AI") udviklet sig meget og er blevet mere og mere udbredt. Dens relevans for medlemsstaternes retssystemer er steget betydeligt. Denne udvikling giver store muligheder og udfordringer for retssystemet og har understreget behovet for og rettidigheden af politikker, som for nylig er blevet vedtaget.
2. Sideløbende hermed er Den Europæiske Union og dens medlemsstater vidne til en løbende udvikling af retlige, operationelle og tekniske løsninger, som fremmer det retlige samarbejde og adgangen til domstolsprøvelse i grænseoverskridende civil-, handels- og strafferetlige sager. Et grænseoverskridende samarbejde mellem medlemsstaterne om udveksling af erfaringer, bedste praksis, ekspertise og oplysninger om resultater med at integrere kunstig intelligens i de respektive retssystemer er særlig vigtigt for at sikre lige adgang til domstolsprøvelse i hele EU.

3. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1689 af 13. juni 2024 om harmoniserede regler for kunstig intelligens (i det følgende benævnt "forordningen om kunstig intelligens") er det første omfattende lovgivningsinstrument i verden, som regulerer kunstig intelligens. I forordningen om kunstig intelligens klassificeres AI-systemer til visse anvendelser inden for retshåndhævelse, retsvæsen og alternativ tvistbilæggelse¹ som højrisiko-AI-systemer, og der opstilles en række krav for dem såsom overensstemmelsesvurderingsprocedurer og -kontroller med henblik på at sikre en høj grad af troværdighed.
4. I Rådets konklusioner af 9. juni 2020 om Europas digitale fremtid i støbeskeen² blev der gjort opmærksom på de udfordringer, som følger af den øgede digitalisering i den europæiske økonomi og det europæiske samfund, herunder kunstig intelligens. Rådets konklusioner af 13. oktober 2020 om digitalisering af "Adgang til domstolene – udnyttelse af digitaliseringens muligheder"³ understregede betydningen af digital omstilling med henblik på at øge retssystemernes effektivitet og efficiens. Rådets konklusioner af 20. oktober 2023 om styrkelse af digitale færdigheder med henblik på at beskytte og håndhæve de grundlæggende rettigheder i den digitale tidsalder⁴ fokuserer på styrkelse af digitale færdigheder hos enkeltpersoner og i sektorer, der er afgørende for at forsvare grundlæggende rettigheder såsom retfærdighed, og på opbygning af et sikkert digitalt miljø, hvor de grundlæggende rettigheder er ordentligt beskyttet.

¹ Navnlig AI-systemer, der tilsigtes anvendt af judicielle myndigheder eller på deres vegne til at bistå en judiciel myndighed med at undersøge og fortolke fakta og retten og anvende retten på konkrete sagsforhold eller til at blive anvendt på en lignende måde i forbindelse med alternativ tvistbilæggelse (forordningen om kunstig intelligens, bilag III, punkt 8, litra a)).

² Rådets konklusioner om Europas digitale fremtid i støbeskeen 2020/C 202 I/01 (EUT C 202 I af 16.6.2020, s. 1).

³ Rådets konklusioner "Adgang til domstolene og tilsvarende organer – udnyttelse af digitaliseringens muligheder", 2020/C 342 I/01 (EUT C 342 I af 14.10.2020, s. 1).

⁴ 14309/23.

5. Den europæiske strategi for e-justice (2024-2028) skitserer strategiske og operationelle mål, indkredser de tiltag, der er nødvendige for at nå disse mål, og skaber grundlaget for en opfølgingsmekanisme til overvågning af fremskridt med hensyn til projekter og initiativer, som fremlægges af medlemsstaterne eller andre interessenter. Dette omfatter at udnytte innovative teknologier til støtte for opfyldelsen af de skitserede mål. Desuden anerkendes det i strategien, at den digitale omstilling indebærer et behov for at identificere specifikke og passende tiltag, der kan tilpasses de udfordringer og muligheder, som kunstig intelligens og andre nye teknologier skaber.
6. Rådet opfordrede i sine konklusioner af 5. marts 2024 om anvendelsen af EU's charter om grundlæggende rettigheder: fremme af tillid gennem effektiv retsbeskyttelse og adgang til klage og domstolsprøvelse⁵ Kommissionen til at sikre, at perspektivet om grundlæggende rettigheder integreres i alle EU-tiltag vedrørende sikring af effektiv retsbeskyttelse og adgang til klage og domstolsprøvelse, herunder ved at udnytte digitaliseringens muligheder.
7. Agenturet for Grundlæggende Rettigheder har offentliggjort undersøgelser og rapporter om relevante relaterede emner såsom rapporten "Getting the future right: Artificial intelligence and fundamental rights"⁶ og rapporten "Bias in algorithms – Artificial intelligence and discrimination"⁷.
8. En række internationale organisationer har også vedtaget vigtige dokumenter om kunstig intelligens. Der bør lægges særlig vægt på:
 - a) det europæiske etiske charter for anvendelse af kunstig intelligens inden for retssystemerne og dertil knyttede områder, som er udarbejdet af Den Europæiske Kommission for et Effektivt Retsvæsen (CEPEJ) under Europarådet⁸ samt CEPEJ's relaterede retningslinjer for anvendelsen af kunstig intelligens inden for retsvæsenet

⁵ [7127/24](#).

⁶ <https://fra.europa.eu/en/publication/2020/artificial-intelligence-and-fundamental-rights>.

⁷ <https://fra.europa.eu/en/publication/2022/bias-algorithm>.

⁸ <https://rm.coe.int/ethical-charter-en-for-publication-4-december-2018/16808f699c>.

- b) henstillingen fra Rådet under Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling om kunstig intelligens⁹
- c) FN's Menneskerettighedsråds resolution (10. juli 2024) om fremme og beskyttelse af samtlige menneskerettigheder, borgerlige, politiske, økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder, herunder retten til udvikling¹⁰, navnlig dens bestemmelser om domstoles, nævnings og meddommeres uafhængighed og upartiskhed samt advokaters uafhængighed
- d) Europarådets rammekonvention om kunstig intelligens, menneskerettigheder, demokrati og retsstatsprincippet¹¹, som har til formål at sikre, at aktiviteterne i AI-systemernes livscyklus er i fuld overensstemmelse med beskyttelsen af menneskerettigheder, demokrati og retsstatsprincippet¹², og
- e) den endelige rapport fra FN's rådgivende organ på højt plan om kunstig intelligens med titlen "Governing AI for Humanity"¹³.

⁹ <https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0449>.

¹⁰ <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/g24/120/36/pdf/g2412036.pdf>.

¹¹ Europarådets traktatserie nr. [225], [Vilnius, 5.IX.2024].

¹² Det skal bemærkes, at EU allerede har undertegnet denne konvention.

¹³ https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/governing_ai_for_humanity_final_report_en.pdf.

9. Kunstig intelligens har et meget stort forandringspotentiale. Anvendelsen af kunstig intelligens kan lette adgangen til domstolsprøvelse og øge rettidigheden og effektiviteten af retssager. Mere specifikt kan det bl.a. bidrage til visse rutinemæssige eller supplerende opgaver, f.eks. at hjælpe enkeltpersoner med at finde frem til juridiske oplysninger, planlægge retsmøder, reservere retslokaler eller forhindre reidentificering af de berørte personer, enten ved at anonymisere¹⁴ eller pseudonymisere¹⁵ retsafgørelser i overensstemmelse med databeskyttelsesreglerne. Sådanne forbedringer i retssager kan være til gavn for både enkeltpersoner og virksomheder i EU. Dette vil forbedre EU's og medlemsstaternes retssystemer og dermed skabe konkurrencefordele for EU.
10. Andre anvendelsestilfælde indebærer en større risiko. Retssystemerne bør ikke desto mindre drage fordel af disse anvendelsestilfælde med passende sikkerhedsforanstaltninger, da kunstig intelligens har potentiale til i høj grad at bistå retsarbejdet, f.eks. ved at sammenfatte juridisk indhold, analysere retspraksis, foreslå tekster, levere tolkning i realtid, håndtere massesøgsmål eller støtte beslutningstagningen.
11. Forsknings- og innovationsinitiativer, der har til formål at fremme udviklingen af AI-systemer, der er skræddersyet i overensstemmelse med EU-retten med henblik på særlige juridiske anvendelser, er vigtige. Samarbejde mellem den akademiske verden, erhvervslivet, judicielle eller andre offentlige myndigheder og aktører i retsvæsenet er afgørende for at fremme innovation og skabe fremskridt på dette område.
12. Der er også et meget stort behov for at videreuddanne retsvæsenets aktører og det administrative personale hos de judicielle myndigheder, der er involveret i retssager, navnlig i lyset af kunstig intelligens og anden teknologisk udvikling, på nationalt plan og EU-plan.

¹⁴ I overensstemmelse med betragtning 26 i forordning (EU) 2016/679 (databeskyttelsesforordningen).

¹⁵ I henhold til artikel 4, nr. 5, i forordning (EU) 2016/679 (databeskyttelsesforordningen).

II. RÅDETS KONKLUSIONER

A. GENERELLE BETRAGTNINGER

13. Kunstig intelligens bør anvendes på det retlige område under fuld overholdelse af Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder og i overensstemmelse med bl.a. forordningen om kunstig intelligens, databeskyttelsesforordningen¹⁶ og retshåndhævelsesdirektivet¹⁷ for at sikre gennemsigtighed, ansvarlighed og tilsyn, hvilket skaber garanti for, at AI-systemer er pålidelige og sikre, og at anvendelsen af dem respekterer de grundlæggende rettigheder. Disse konklusioner er i overensstemmelse med og indeholder ingen hensigt om at gå videre end kravene til udformning, udvikling og anvendelse af AI-systemer som fastsat i forordningen om kunstig intelligens.
14. Effektiv adgang til domstolsprøvelse omfatter adgang til effektive retsmidler, retten til en retfærdig og offentlig rettergang inden for en rimelig frist, uskyldsformodningen og retten til et forsvar som fastsat i artikel 47 og 48 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder. Disse er vigtige kriterier for udformningen, udviklingen eller anvendelsen af AI-systemer. Alle bør sikres adgang til domstolsprøvelse, selv i situationer, hvor enkeltpersoner ikke anvender IT-værktøjer eller -tjenester eller befinder sig i sårbare situationer.

¹⁶ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (EUT L 119 af 4.5.2016, s. 1).

¹⁷ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/680 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med kompetente myndigheders behandling af personoplysninger med henblik på at forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge strafbare handlinger eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af Rådets rammeafgørelse 2008/977/RIA (EUT L 119 af 4.5.2016, s. 89).

15. Det er behov for praktiske og brugervenlige retningslinjer og standarder for at sikre etisk og ansvarlig udvikling og anvendelse af kunstig intelligens på det retlige område i overensstemmelse med forordningen om kunstig intelligens. Sådanne retningslinjer og standarder bør baseres på koordineret udveksling og samarbejde mellem Kommissionen, medlemsstaterne og relevante interessenter.
16. Kunstig intelligens kan støtte beslutningstagningen i retssager og alternativ tvistbilæggelse, men bør ikke erstatte den: Den endelige beslutningstagning skal fortsat være en menneskedrevet aktivitet. Anvendelsen af kunstig intelligens i denne forbindelse anses normalt for at være forbundet med høj risiko og bør være gennemsigtig, tilstrækkeligt sporbar og forklarlig og underlagt menneskeligt tilsyn. Det er afgørende at sikre, at disse principper tages i betragtning og vurderes både under udformningen af og i hele livscyklussen for AI-systemer, der anvendes inden for retsvæsenet.
17. Desuden er det afgørende at sikre tilgængeligheden af store mængder kvalitetsdata for at skabe et miljø, der fremmer udviklingen af AI-systemer, som har merværdi.
18. Tilgængeligheden af anonymiserede eller pseudonymiserede retsafgørelser er en vigtig katalysator for anvendelse af kunstig intelligens på det retlige område, hvilket kræver omfattende adgang til disse afgørelser for at kunne analysere dem, navnlig i AI-systemernes oplæringsfase.
19. Rådet opfordrer Det Europæiske Netværk for Uddannelse af Dommere og Anklagere og de nationale myndigheder eller organer med ansvar for uddannelse af retsvæsenets aktører til at tage hensyn til behovet for uddannelse og sætte retsvæsenets aktører i stand til at håndtere digitaliseringen af retssystemerne, navnlig anvendelsen af kunstig intelligens på det retlige område, tilpasse sig udviklingen i de retlige rammer, afhjælpe manglerne på digitale færdigheder og øge kendskabet til de muligheder og risici, der er forbundet med AI-systemer, som anvendes på det retlige område. Eksisterende værktøjer til uddannelse med fokus på digitalisering af retsvæsenet, herunder kunstig intelligens for retsvæsenets aktører, bør videreudvikles og ajourføres.

20. Rådet støtter udveksling af oplysninger og samarbejde mellem medlemsstaterne vedrørende anvendelsen af kunstig intelligens på det retlige område – herunder gennem eksisterende platforme – med fokus på prioriterede emner og bidrag til de mål, der er fastsat i den europæiske strategi for e-justice 2024-2028. Dette vil gøre det muligt at udpege fælles anvendelsestilfælde og de forventede fordele ved dem, de udfordringer, som de indebærer, og områder, hvor der er plads til forbedring.

B. OPFORDRING TIL KOMMISSIONEN

21. Kommissionen opfordres til nærmere at undersøge potentialet ved kunstig intelligens på det retlige område og bistå medlemsstaterne med at gennemføre forordningen om kunstig intelligens.
22. Kommissionen opfordres til at fremme passende finansiering til forskning, udvikling og anvendelse af kunstig intelligens på det retlige område med henblik på at øge EU's og dets medlemsstaters overordnede konkurrenceevne på globalt plan og begrænse de administrative byrder, der er forbundet med at få adgang til EU's finansieringsmuligheder.
23. Disse rådskonklusioner foregriber ikke forhandlingerne om den flerårige finansielle ramme for perioden efter 2027.
24. Kommissionen opfordres til at støtte medlemsstaterne i deres ovennævnte bestræbelser på at indsamle og udveksle oplysninger.

25. Kommissionen opfordres til inden for sin kompetence at oprette og drive en fælles "AI-værktøjskasse for det retlige område" under hensyntagen til mulige synergier med den allerede oprettede "AI on demand-plattform" og andre EU-initiativer vedrørende interoperabilitet og deling af ressourcer og viden i forbindelse med udvikling, idriftsættelse og anvendelse af AI-systemer. Denne AI-værktøjskasse for det retlige område vil være et register over anvendelsestilfælde for kunstig intelligens (navnlig aktører, anvendelsesområde, mål, formål, funktionalitet, scenarier og forventede fordele) og værktøjer inden for retsvæsenet. De AI-værktøjer, der skal indgå i værktøjsskassen, kan, uanset om de udvikles med eller uden EU-finansiering, eventuelt stilles til rådighed for alle medlemsstater. Denne AI-værktøjskasse for det retlige område kan befordre skabelsen af et fælles grundlag og anvendelsestilfælde medlemsstaterne imellem vedrørende grænseoverskridende anvendelse af AI-værktøjer på det retlige område.

C. OPFORDRING TIL MEDLEMSSTATERNE

26. Foruden den række retsakter og politikker på EU-plan, der har til formål at forbedre det retlige samarbejde og adgangen til domstolsprøvelse i grænseoverskridende civil-, handels- og strafferetlige sager, opfordres medlemsstaterne til, hvor det er relevant, at udnytte og indføre nye digitale løsninger i deres retssystem, herunder kunstig intelligens, for yderligere at forbedre retsvæsenets effektivitet, retfærdighed og uafhængighed.
27. Medlemsstaterne opfordres til at undersøge potentialet ved AI-systemer, der hele tiden udvikler sig, samtidig med at det sikres, at de grundlæggende rettigheder, databeskyttelsesreglerne og anden gældende EU-lovgivning overholdes.
28. I overensstemmelse med den europæiske strategi for e-justice 2024-2028 opfordres medlemsstaterne til at samarbejde og udveksle oplysninger om anvendelsen af kunstig intelligens på det retlige område samt om AI-værktøjer, herunder væsentlige funktioner i forbindelse med disse værktøjer, såsom konfiguration eller beskrivelse af deres funktion og brugen af open source-software.

29. Under hensyntagen til oplysningerne i den "AI-værktøjskasse for det retlige område", der skal drives af Kommissionen, opfordres medlemsstaterne til at udveksle oplysninger og opbygge et fælles grundlag vedrørende anvendelsestilfælde, brugen af AI-værktøjer og udviklingen af dem på tværs af grænserne med henblik på at forbedre retssystemerne og forberede fremtidige interoperabilitetsløsninger under hensyntagen til den europæiske interoperabilitetsramme, som er en fælles aftalt tilgang til levering af europæiske offentlige tjenester på en interoperabel måde.
30. Som allerede anført¹⁸ bør støtte til og samarbejde med retsvæsenets aktører, IT-fagfolk og kompetente myndigheder eller organer tilskyndes for bedre og rettidigt at tackle udfordringerne i forbindelse med den digitale omstilling. Ud over forpligtelsen til at træffe foranstaltninger til i videst muligt omfang at sikre et tilstrækkeligt niveau af AI-færdigheder for alle aktører i retsvæsenet, der anvender kunstig intelligens¹⁹, bør uddannelse af retsvæsenets aktører og det administrative personale hos de judicielle myndigheder fokusere på at øge kendskabet hertil. Den bør også fremme en bedre forståelse af de konsekvenser og risici, der er forbundet med kunstig intelligens, øge forståelsen af de ændringer i EU-retten, der imødekommer behovene i den digitale økonomi og det digitale samfund, og forbedre den effektive anvendelse af AI-værktøjer og andre IT-værktøjer til at øge retssystemernes effektivitet, samtidig med at man er opmærksom på de iboende risici.
31. Medlemsstaterne opfordres til at investere i sikker digital infrastruktur og kapacitetsopbygning på det retlige område for at støtte udbredelsen af avancerede teknologier, herunder AI-værktøjer, der anvendes i retssystemerne.

¹⁸ Punkt 19.

¹⁹ Jf. artikel 4 i forordningen om kunstig intelligens.